

hverken en Sejrssten for Kvinde-sagen eller en Gravsten over Kvindesagen, den var kun en Milepæl paa Vejen til den virkelige Sejr.

Efter at Mødet var sluttet, samledes man til Fællesspisning i Forsamlingshuset, hvor Talernes Række fortsattes. Tilstede var som Repræsentanter for de jyske Kvinder, som er i Gang med at rejse deres egen Valgretssten paa Himmelbjerget, *Petrine Jensen*, *Viby*, og *Kirst. Jensen*, Skanderborg. *Petrine Jensen* bragte de fynske Kvinder de jyske Kvinders Lykønskning og udtalte Haabet om, at disse snart maatte følge i hines Spor; „men,“ sluttete hun, „derfor opgiver vi ikke Haabet om engang alle danske Kvinder i Fællesskab at kunne rejse Kvindevalgretten et Landsmindesmærke paa Slotsholmen i København.“

Idet vi slutter os af ganske Hjerte til denne Udtalelse, vil vi lade Solen gaa ned over de fynske Kvinders Hædersdag paa Frøbjerg Bavnehøj.

Forsørgerpligten.

(Diskussionen fortsættes i dette og ølg. Nr. Red.)

Efter Redaktionens venlige Opfordring skal jeg gerne fremsætte nogle Bemærkninger til Hr. Landstingsmand K. K. Steinckes Foredrag, selv om de maaske bliver lovlig spredte.*)

Foredragsholderen har præciseret Diskussionsemnet saaledes: I hvilket Omfang skal Staten varetage eller bidrage til Børnenes Forsørgelse?

Det er givet, at dette Spørgsmaal kun lader sig besvare ud fra de Anskuelser, man har dannet sig om Statens Formaal og Opgaver i det hele. Og jeg maa da begynde med at fremhæve, at medens jeg er enig med Indlederen i adskillige Detailspørgsmaal, falder vore Anskuelser saare langt fra hinanden, hvad det principielle angaar. Men kender jeg ham ret, har han intet imod, at Kontrasterne præsenterer sig netop saa skarpe som de er.

Hr. Steincke har den Opfattelse, at

Staten er en Institution, der bl. a. har til Opgave at være Folkets aandelige Fører og at lede dets kulturelle og aandelige Velfærd. Det fremgaar af hans Krav om, at den skal varetage Formaal som Opgang i Fødselsprocenten, „Raceforbedring“ og Ægteskabets Trivsel. Staten er efter hans Mening bl. a. en pædagogisk Indretning, der skal opdrage Borgerne til at nære ganske bestemte kulturelle Opfattelser og tilegne sig et ganske bestemt Livssyn, og hele dens Virksomhed skal bygges paa disse Anskuelser. Tidligere var det især Kirkens Mænd, der vilde tildele Staten Rollen som Tjener og Redskab for visse subjektive Livsopfattelser; i moderne demokratiske Tider er de Idéer, man vil bruge Staten til at fremme, ganske vist ikke af direkte kirkeligt Indhold, men de har jævnlig et overraskende kirkeligt Tilsnit. Vi ser saaledes Hr. Steincke uden Betænkning disponere over $\frac{2}{3}$ af andre Folks opsparede Formue til bedste for dem, „der bedre har forstaaet deres Pligter mod Naturen og Samfundet“ (nemlig ved at sætte Børn i Verden). Dette klinger jo ganske teologisk, og nogen nærmere almen Begrundelse af denne Pligt finder man lige saa lidt i hans Foredrag som i Balslevs Katekismus. Fuldkommen gejstligt, næsten katolsk, lyder det, at ugifte, der ingen Børn har, bør gøre Bod derfor gennem en progressiv Indkomstskat.

At det at sætte mange (i alt Fald fire) Børn i Verden overhovedet er noget fortjenstfuld — derom tilstedes der ikke den ringeste Tvivl. Men den Kendsgerning, at der har eksisteret en indisk Filosofi og at der har levet Tænkere som Schopenhauer og Malthus, hvis pessimistiske Livssyn i Følge Sagens Natur aldrig lader sig videnskabeligt afvise, burde dog røkke Troen paa, at man kan opstille den Art subjektive Meninger som alment Grundlag for Statsopfattelsen og f. Eks. iværksætte drastiske Konfiskationer af Borgernes Ejendom for at gennemføre slige private Kulturidéer.

Hvis Indlederen har Ret i sin Vurdering af disse Forhold, og jeg personlig yder ham med Glæde min Tilslutning lige overfor Malthus, da maa han virke for sine Idéer ad den private Oplysnings og Opdragelses Vej. Staten er ikke det rette Middel dertil. Den vilde med ganske samme

Ret kunne fremtvinge kunstig Børneavl af Hensyn til mere Soldatermateriale.*)

Jeg ønsker at tage Ordet for en mere almen Statsopfattelse, der gaar ud paa, at Staten simpelthen er et gensidigt Interessentskab, en Organisation, hvis eneste Formaal er at sikre hvert enkelt af sine Medlemmer sin Ret. Den skal blot skabe de sikre Rammer, indenfor hvilke de enkelte Individuer og individuelle Opfattelser, det egentlig produktive kulturelle Liv kan udfolde sig frit og uden gensidige Overgreb. Saa lidt Stat som muligt er Idealet. Vi, som er Tilhængere af denne Opfattelse, betragter det som en naiv Misforstaaelse, hvis man tror, at Staten i meget væsentlig Grad kan overtage Børnenes Forsørgelse og samtidig lette Forsørgerne. Thi er det ikke noget, ikke mindst disse Tider, lærer hvert tænkende Menneske: Staten „letter den ene Byrde efter den anden for os,“ men knuger os samtidig til Jorden med sine Skatter? Indlederen peger selv ganske rigtigt paa de indirekte Skatter, men hvad er de direkte Skatters System andet end at lænse højre Lomme samtidig med at putte en Skærv i venstre Lomme? Hvem oplever ikke næsten daglig disse latterlige Transaktioner: Dyrtidstillæg det ene Kvartal paa 50 Kroner, forhøjet Skat det næste Kvartal paa 50 Kr.

Vor Kritik af disse Absurditeter hænger sammen med den Opfattelse vi har, at det offentlige ikke burde være mindre hæderligt end private Mennesker i sin Maade at skaffe sig Indtægter paa. Humanitet er et overordentlig klangfuldt Ord, og det har fundet en uanet Udbredelse hos vor Tids ædle Lovgivere. Men i gamle Dage betragtede man den Mand som human, der selv ofrede noget paa en Sag. Nu er Humanitet gaaet over til at betegne, hvad man udretter ved Greb i andres Lommer. Andres Lommer! Ja, for der er Forskel paa mit og dit, ogsaa naar det er Staten, der har faaet Appetit paa

*) Idet jeg iøvrigt henviser til en Art. i Tidsskriftet »Retsstaten« Nr. 6-7, 1918 om »Staten og de unge«.

*) I G. F. Nicolais Bog »Krigens Biologi« hedder det: »Denne Tragten efter en Folkeforøgelse til enhver Pris, denne »rage et folie des nombres« er næppe Frugten af videnskabelig Begrundelse, nej bagved spøger — maaske ofte dunkelt — Længslen efter saa mange Soldater som mulig.